

más helyére vetítjük, ez éppen olyan nagyra fog látszani, mint a vörös. De ha közelítjük a papírlapot szemünkhöz a zöld utókép kisebb lesz, míg ha távolabbi fehér lapra vetítjük, jelentékenyen nagyobbra látszik. Nézzük a szabadban egy darabig merően a teleholdat, aztán forduljunk egy megvilágított fal felé; mindjárt látni fogjuk azon a Hold sötét utóképét. Ha kisebb az utókép mint a Hold korongja, úgy a fal közelebb van hozzánk, mint a milyen távol mi a Holdat látjuk, ha nagyobb, úgy közelednünk kell a falhoz, hogy az utóképet a Holddal egyenlő nagyra lássuk. Ekkor az utókép

ugyanabban a távolságban lesz, melyben mi a Holdat képzeljük, és ha a fal távolságát ismerjük, tudjuk, hogy mi a Hold látszólagos távolsága is. — Természetes, hogy ez a módszer nem valami megbízható, mert igen bajos az utókép és a látszólagos holdkorong közti egyenlőséget eltalálni; továbbá egyéb körülmények is, p. o. a Hold közelében elvonuló fellegek megcsalhatják ítéletünket. Múlt év áprilho 23-án e mód szerint a Hold látszólagos távolságát Plateau fia 51 méternek találta. — (Bulletin de l'Acad. de Belgique XLIX. p. 316.)

I. L.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

VIII. VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

1880, decz. 15-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár jelenti, hogy a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszterium 28812. sz. alatti leiratával tudósítja Társulatunkat arról, hogy Erismann Népszerű Egészségtanából 500, olcsóbb papírosra nyomott példányt a tanítók és iskolák között leendő kiosztásra vagy eladásra elfogad s annak árát három év alatt minden év végén az eladott vagy kiosztott példányok száma szerint fogja utalványozni. — Tudomásul szolgál.

Titkár jelenti, hogy a Földmívelési Miniszterium értesíti Társulatunkat, hogy a Budapesten létesített időjelző-állomás napi jelentéseit és időjárás térképeit Társulatunknak naponként megküldetni rendelte. Köszönettel vétetik.

Titkár jelezve a közgyűlés közeledtét, kéri a választmányt, küldjön ki kebeléből bizottságokat a pénztár és a könyvtár megvizsgálására. — A választmány a pénztár megvizsgálására Lengyel Béla és Rózsahegyi Aladár urakat, a könyvtár megvizsgálására pedig Bene Rudolf, br. Eötvös Loránd és Somogyi Rudolf urakat kéri fel.

Titkár jelenti, hogy az országos segélyből munkálatokkal megbizottakhoz kérdést intézett munkájok állásáról s a legtöbben kedvező tudósítással válaszoltak is; több nagyobb munka beküldése várható a legközelebbi időben. — Tudomásul van.

Evvél kapcsolatban jelenti, hogy br. Eötvös Loránd, ki hazánkban a nehézségi

gyorsulás meghatározásával volt megbízva s előlegül 400 (négy száz) frtöt felvett, tekintettel arra, hogy a nevezett meghatározások kivételére alkalmas helyiségek sem jelenben sincsenek, sem a közel jövőben nem helyezhetők kilátásba: a felvett összeget a Társulatnak visszahizette és azt a Társulat hasonló céljainak előmozdítására még 100 (egyszáz) forinttal megtoldotta. — A választmány e jelentést sajnálattal veszi tudomásul, az ajándékul adott 100 forintért pedig br. Eötvös Loránd úrnak köszönetet mond és azt a visszafizetett 400 frtnyi összeggel együtt az „országos segély“ alapjához csatoltatni határozza.

Titkár jelenti, hogy az országos segélyből a jövő 1881-ik évre ásvány-földtani kutatásokra fordítandó a 2000 frtnyi pályadíj. — A pályázat a közgyűlésen a szokott módon ki fog hirdettetni; a választmány azonban tekintettel arra, hogy a jövő év folytán több nagyobb munka kiadásának költségei lesznek az országos segélyből fedezendőek, nehogy az alap elégtelen volta miatt a kiadásokban fennakadás történjék, jónak látja, hogy a jövő évre a szokásos 2000 frt. helyett csak 1000 (egyezer) frt. tűzessék ki pályadíjúl.

Titkár előterjeszti, hogy a Füzetes Vállalat III. kötete a most sajtó alatt levő füzettel be lesz fejezve; elmondja, hogy e Vállalat a Társulatnak tetemes költségébe ke-

rül és még sincs olyan körben elterjedve, mint a Társulat törekvéseinek megfelelően. Ennek főokát azon módozatokban látja, melyekkel a Vállalat kiadványai megszerezhetők voltak: eddig 30 ívből álló kötetre szólt a 3 frtnyi előfizetés s addig tartott, míg a kötet meg nem telt, tekintet nélkül az év leforgására. Ez azt eredményezte, hogy az előfizetők nem voltak tisztában, lejárt és már előfizetésük vagy nem. Azonfelül a 3 frt. ár a Vállalatnak nagy körben való elterjedését tetemesen gátolta. Indítványozza, hogy ezen túl a népszerű előadások gyűjteményéből évenként 15 ívet 1 forintért adjon a Társulat tagjainak, amelyre az előfizetés minden év elején induljon meg, és ez összeg a tagdíjjal egyszerre is fizethető legyen. Ez úton nagyobb számú előfizetőkre számíthat a Vállalat s a Társulatnak 1000 előfizető mellett évenként hasznos is lehet. — A választmány ez indítványt elfogadja és elhatározza, hogy a jövő 1881-ik évtől kezdve a népszerű előadások gyűjteménye évenként 15 ívnyi terjedelemben jelenjék meg és a Társulat tagjainak 1 (egy) forintért küldessék meg, megjegyezvén, hogy az egyes előadások füzetenként is megszerezhetők legyenek. A tagoknak ez ügyről való értesítésével és előfizetésre felhívása módozatainak megállapításával a titkárságot bizza meg.

Titkár előterjeszti Lóczy Lajos muzeumi őrségéd ajánlközését, melyben „Khiná és népe” czímen Khinában tett természetrajzi, néprajzi, ipari s egyéb tapasztalatainak illusztrált megírására ajánlkozik és munkáját a Könyvkiadó Vállalat IV-ik ciklusába felvételni kéri. — A könyvkiadó bizottsághoz tétetik át.

A múlt vál. ülés óta a könyvtárba kövvelkező ajándékok érkeztek: Frommann, Die Bohrmethode der Chinesen oder das Seilbohren; C. v. Mayerffy, Vortheile der Fässer aus Marmor; C. H. Nebbien, Die Bewässerung aus der Hand; V. Zorn, Az

egyetemes statisztika vezérfonala; — Dr. Téry Ödön ajándékai; — Dr. Ambró János, A pozsonyi orsz. közkórház és bábaképezde hiányai, szerző ajándéka; Dr. J. Petzwal, Die Mathematik in ihrer Beziehung zu den Naturwissenschaften; Dr. J. Petzwal, Berichte über die Ergebnisse einiger dioptrischen Untersuchungen; P. T. Meiszner, Justus v. Liebig; — Schmidt Ferencz ajándékai; — Dr. Mihalkovics Géza, Általános boncztan, szerző ajándéka; — Bernáth József, Erdély konyhasóvízei, szerző ajándéka; — Galgóczy Károly, Az ipar fontossága Magyarországon, szerző ajándéka; — Hivatalos jelentés a Párisban 1878-ban tartott egyetemes kiállításról, Bevezetés és I—XVI füzet; az orsz. statisztikai hivatal ajándéka. — Dr. Kauffman David, Az orsz. rabbiképző-intézet értesítője; szerző ajándéka. — Köszönettel vétetnek.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a múlt v. ülés óta hatan hunytak el tagársaink közül, név szerint: Csepcsányi Vendel tisztv. K.-Csepcsányban, Dr. Geszner Mihály orvos, T.-Szelén, Kiszél István Debreczenben, Less Antal Balassa-Gyarmaton, Spátay István közjegyző F.-Eöörön, Széher Árpád Budapesten. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépett egy; mint több évre adósok kitöröltetésére ajánlatnak négyen. — Kitöröltetnek.

Az örökítő tagok sorába léptek: Dr. Fodor József egyetemi tanár kész pénzben 100 frttal, Dr. Mihalkovics Géza egyetemi tanár értékpapirban 100 frttal, és Dr. Schulek Vilmos egyetemi tanár kész pénzben 100 frttal. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Az új tagokul ajánlottak nevei felolvastattak, és mindannyian, számra 20-an rendes tagoknak megválasztattak; velők a tagok létszáma, a veszteségeket leszámítva, 5368-ra emelkedett.

VII. S Z A K Ü L É S.

1880, decz. 15-ikén.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

17. Dr. Iszlay József előadást tartott „A fogazatbeli különbségekről az emberi nem főtipusánál”. A bevezető részben kiemelte, hogy nálunk eddig az anthropológiát nem méltatták kellő figyelemre, holott a tudománynak a nemzetek életére a történelemhez némileg hasonló befolyása van; azután azon kérdés tisztázására törekedett, hogy miben állanak a fogazatbeli különbségek, és lehet-e azoknak olyan értéket tulajdonítani a főbb típusok megkülönböztetésénél mint más alakbeli vonások-

nak? Különösen Lambert ellenében nyilvánítja, hogy ennek olyan értéket tulajdonítani nem lehet, mivel a fogazatbeli különbségek pusztán az életmódra vezethetők vissza. (Bővebben fogjuk közölni).

18. Dr. Lengyel Béla „A Crookes-féle sűgárhozó anyagról” értekezett, számos kísérlettel mutatván be azon tünetenyeket, melyek Crookes szerint a sűgárhozó anyag létét bizonyítják. (Egész terjedelmében közölni fogjuk).

A K. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

forgó tőkéjének

(Ide nem értve 1. az alapítványi tőkét, 2. az országos segélyt és 3. a könyvkiadó vállalatot)

1880-ik ÉVI BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI,

ÖSSZEHASONLÍTVA

az Előiránnyal és az 1879-ik évi Bevételekkel és Kiadásokkal.

a) Bevételek:

	Bevétel 1879-ben	Bevételi előirányzat 1880-ra	Bevétel 1880-ban
1. Pénztári maradék . . .	3610 frt. 07 kr.	4347 frt. 26 kr.	4347 frt. 26 kr.
2. Alapítványi kamatok . . .	2122 " 87 "	2200 " — "	2432 " 20 "
3. Oklevelek díja . . .	772 " — "	700 " — "	734 " — "
4. Tagok évdíjai . . .	14604 " — "	14500 " — "	14860 " 75 "
5. Évdíj-hátrálékok . . .	393 " — "	350 " — "	573 " 50 "
6. Előre befizetett tagdíjak . . .	504 " — "	350 " — "	402 " — "
7. Eladott kiadványok . . .	2759 " 89 "	2100 " — "	2085 " 05 "
8. Vegyesek . . .	15 " 12 "	— " — "	10 " 76 "
9. Hirdető melléklet . . .	2077 " 10 "	— " — "	1926 " 64 "
Összeg:	26858 frt. 05 kr.	24547 frt. 26 kr.	27372 frt. 16 kr.

vagyis, a forgó tőke tényleges bevétele az előirányzottnál, a 9. tétel nélkül, meghaladja 898 frt. 26 krral.

b) Kiadások:

	Kiadás 1879-ben	Kiadási előirányzat 1880-ra	Kiadás 1880-ban
1. A „Term. tud. Közlöny“	6238 frt. 75 kr.	6700 frt. — kr.	6620 frt. 16 kr.
2. Népszerű Előadások . . .	1941 " 59 "	2300 " — "	1325 " 69 "
3. Könyvtár . . .	2167 " 67 "	2000 " — "	1989 " 85 "
4. Oklevelek kiállításai . . .	159 " 30 "	250 " — "	183 " 80 "
5. Kisebbségi nyomtatványok . . .	314 " 65 "	400 " — "	248 " 78 "
6. Irodai költség . . .	139 " 67 "	200 " — "	110 " 14 "
7. Póztai költség . . .	335 " 34 "	400 " — "	278 " 26 "
8. Szállásbér . . .	1515 " — "	1515 " — "	1515 " — "
9. Bútorok és eszközök . . .	130 " 80 "	200 " — "	77 " 85 "
10. Fűtés, világítás . . .	400 " 15 "	500 " — "	432 " 91 "
11. Vegyes kiadások . . .	262 " 30 "	250 " — "	239 " 94 "
12. Tiszti díjazás . . .	3601 " 65 "	3600 " — "	3544 " 73 "
13. Szolga-fizetés . . .	1479 " — "	1500 " — "	1438 " 20 "
14. Rendkívüli kiadás . . .	1266 " 31 "	400 " — "	278 " 28 "
15. Hirdető melléklet . . .	1683 " 16 "	— " — "	1216 " 74 "
16. Átirás az alaptőkéhez . . .	875 " 35 "	4010 " — "	4150 " — "
Összeg:	22510 frt. 79 kr.	24225 frt. — kr.	23650 frt. 33 kr.

vagyis a forgó tőke tényleges kiadása, a 15. tétel nélkül, az előirányzottnál 1791 frt. 41 krral kevesebb.

A forgó tőke pénztári maradéka 1880 végén az előirányzat szerint leendett: 322 frt. 26 kr. A valóságban pedig lett: 3721 frt. 83 kr., vagyis 3399 frt. 57 krral több, mint a mennyi előirányozva volt.

LEVÉLSZEKRÉNY.

(1.) BORVIDÉKEN LAKÓ TAGTÁRSAINKHOZ.
A Természettudományi Társulat megbizta Dr. Csanády Gusztáv és Dr. Plósz Pál tanárokat a balatonmelléki borok vizsgálatával és

evvel kapcsolatban több, a hazai borok hiányait és bajait illető kérdések, így különösen a megtörés kérdésének tanulmányozásával. A vizsgálat és tanulmány folyamata

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.